

NATUUR vrienden

Yessie Vanden Branden en Boudewijn Rijff waren er al langer van overtuigd: het moet anders. De keuzes die ze maken, vloeien voort uit bezorgdheid over de aarde. Sinds de winter van 2021 werken ze in hun gezamenlijke voedselbosplanten-kwekerij. ‘Planten kweken en zorgen dat ze groot worden. Wat kun je beter doen dat dit?’

tekst FRANSJE VAN DORP | beeld SANDRA VERKIC

Behalve vruchtbomen en -struiken verkoopt kwekerij Stekkers ook planten voor de kruidlaag.

Op weg naar kwekerij Stekkers word je op het verkeerde been gezet. Als je bent afgezwaaid van de snelweg en op de drukke ring rond Utrecht belandt, vraag je je af hoe het mogelijk is dat hier ergens vlakbij een kwekerij kan zijn. Een jonge kwekerij nog wel, met planten voor de eetbare tuin en voor voedselbossen. 'Hier afslaan', zegt de tomtom. En zowaar, ineens rijd ik over een smal, landelijk dijkje. Via de parkeerplaats van een groot tuincentrum kom ik terecht bij een bedrijf dat reststromen ('grondstoffen') verzamelt uit de stad. Ik zie bigbags vol koffiedik. Geen afval, maar een prima groeimedium om eetbare paddenstoelen op te kweken ...

Rondje lopen

Enkele tientallen meters verderop wordt het groen en sta ik op het terrein van kwekerij Stekkers. 'Je bent er! Loop een rondje, luister naar de vogels, kies je planten uit en neem ze mee', staat er op een bord bij de ingang. "We zijn hier heel vaak, maar altijd, dat lukt niet", zegt Yessie Vanden Branden, die samen met Boudewijn Rijff de kwekerij bestiert. "Maar het is nog nooit gebeurd dat mensen zomaar iets meenamen zonder te betalen. En voor het

geval bezoekers meer informatie willen, zijn we bereikbaar via de mail of telefoon." Terwijl Yessie een klant te woord staat, loop ik over de kwekerij. Achter de tunnelkas staan tal van bessensoorten en frambozen. Ik zie verschillende rassen van de duindoorn (*Hippophae*), een struik die vanaf de nazomer getooid is met vitaminerijke, oranje bessen. Ook bij struiken als de olijfwilg (*Elaeagnus*) of sierkwee (*Chaenomeles*) denk je niet onmiddellijk aan voedsel. Toch zijn ze niet alleen maar leuk: van de vruchten kun je onder andere sap maken. Andere fruitbomen en struiken die je hier aantreft, zijn de nashipeer, *Pyrus* 'Conference', productieve rassen van hazelnoot en vlier en de Siberische kiwi. Ook is er een keur aan kruiden te koop. En wie heeft er weleens gehoord van echt lepelblad of eeuwige kool?

Miniboomgaard

Achter op het terrein hebben Yessie en Boudewijn een voorbeeldtuin aangeplant. "Een soort miniboomgaard met van alles door elkaar", noemt Yessie het. De planten die ze verkopen zijn ingedeeld in drie categorieën: bomen, struiken en planten voor de zogenoemde kruidlaag, bijvoorbeeld bieslook, citroengras, bosviooltjes of ananasaardbei. Zo'n beplanting in lagen, waarin

Tijm oppotten aan de oppottafel.

Controle van de vruchtbomen.

elke plant een functie heeft en de planten elkaar steunen en stimuleren, is een van de basisprincipes van de permacultuur. Yessie: "Dat is hoe de natuur werkt en daar willen we naar terug. Het kost even wat tijd want we zijn het niet meer gewend om zo met grond om te gaan. En je moet je natuurlijk goed inlezen. Maar als een tuin op deze manier wordt beplant, kun je daar heel lang plezier van hebben. Niet alleen haal je dan veel voedsel uit je eigen tuin; omdat de planten elkaar helpen krijg je ook een betere - en lekkerder - oogst. En het is ook goed voor de grond, daar hoef je niets meer aan toe te voegen. Zelfs onkruid wieden is dan niet meer nodig."

Meanderend pad

Kwekerij Stekkers bestaat nog niet lang. In 2019 zette Boudewijn z'n eerste stappen op het kwekerspad, Yessie haakte later aan. Sinds november 2021 beschikken ze over dit stuk grond van een kwart hectare, dat eigendom is van De Steck, het tuincentrum aan de dijk. Een unieke kans, beaamt Yessie. "We hebben hier zelfs nog uitbreidingsmogelijkheden. Maar eerst maar eens opstarten en de weg in deze wereld leren kennen." Lange tijd wist ze niet goed wat ze uiteindelijk wilde, vertelt ze.

Ze heeft het diploma van de filmschool op zak en studeerde filosofie. De liefde bracht de Vlaamse naar Nederland, waar ze een studie boekwetenschappen volgde en een baan vond bij de juridische bibliotheek van de Leidse universiteit. "Daar heb ik lang gewerkt, maar uiteindelijk vond ik er toch m'n weg niet." Nadat ze eruit was gestapt, richtte ze haar eigen tekstbureau op. "Zo kwam ik in contact met Boudewijn, want ik schreef teksten voor de website van de kwekerij. Om beter over de planten te kunnen schrijven, ging ik één dag per week meewerken en dat werden er steeds meer. Totdat ik er zo inzat dat ik er niet meer uit wilde."

Ook Boudewijn volgde een meanderend pad. Samen met een vriend richtte hij Stortplaats van Dromen op, een collectief dat met afgedankte bouwmaterialen nieuwe dingen creëerde. Ze renoveerden onder andere een boerderij in Leidsche Rijn, waar Boudewijn lange tijd woonde en er een tuin aanlegde met eetbare planten. Die tuin vormde de aftrap voor de huidige kwekerij. Ook richtte hij Vechtclub XL op, een bedrijfsverzamel pand in Utrecht voor creatieve ondernemers. Yessie: "Het was de eerste keer dat er massaal gecrowdfund werd, dat is toen nog in het *NOS Journaal* gekomen." ►

Boomstammetjes om even uit te kunnen rusten na een rondleiding.

Hoewel het drukke verkeer en de hectiek van de stad hier nooit ver weg zijn, doet deze plek Yessie soms denken aan wat haar grootvader vroeger deed. “Ik kom uit de Vlaamse rand van Brussel, dat is de oostkant. In kassen of ‘serres’ werden daar druiven geteeld. Mijn grootvader was druivenserrist, zoals ze dat daar noemen. Ik hielp mee om overtollige druifjes uit de trossen te knippen. Mijn grootouders teelden ook altijd groenten voor zichzelf, ze waren heel zelfvoorzienend. Er stonden mooie bloemen van het veld op tafel. Alles ging met de natuur mee. Dat vond ik heel mooi en ik vind het wel tof dat ik dat hier terug heb opgepakt.”

Toekomstmuziek

Yessie en Boudewijn vermeerderen hun planten deels zelf. Yessie wijst naar de rijen stekken die ze de vorige winter hebben gemaakt. “We houden ervan om dingen uit te proberen, van het doen ook. Bovendien leer je de planten veel beter kennen als je ze zelf vermeerdert. De naam van de kwekerij past dus goed bij ons. We zaaien ook veel trouwens, daarom is het fijn dat we nu een wat grotere kas hebben.”

Terwijl we langs de planten lopen, valt op dat de grond veert onder je voeten. “We zitten hier op het veen. Vooral in het najaar en de winter kan het hier behoorlijk nat zijn. Het is nog even afwachten of alle planten daar goed mee om kunnen gaan.” “Ik denk dat ik de rechte lijn heb gevonden”, vervolgt Yessie. “Zorgen dat er meer planten de grond in gaan, wat kun je beter doen dat dit? Het liefst zouden we hier, op deze plek, één grote, groene broedplaats maken. Dus niet alleen een kwekerij, maar ook een plek waar we kunnen laten zien wat agroforestry inhoudt en hoe je daarmee een omslag in de landbouw kunt realiseren. Een plek waar je bijvoorbeeld bessen kunt plukken, compost maken, leren stekken of workshops volgen. En nog heel veel andere dingen.” Voorlopig is dat nog toekomstmuziek. “We zijn best wel in het diepe gesprongen en op de kwekerij is het heel hard werken, maar we voelen dat het goed zit. En iedereen met wie we praten in deze wereld zegt: ‘je bent op het juiste moment begonnen.’” ►

‘HET IS HARD
WERKEN MAAR WE
VOELEN DAT HET
GOED ZIT’

1

Corylus

'We hebben verschillende hazelaars op voorraad, in 7- en 10-literpotten. 'Barcelona' en 'Rode Zellernoot' worden tot 4 meter hoog en breed. 'Géant de Halle' 6 meter. Ze bloeien in januari-februari met lange groengele katjes, de noten rijpen in september.'

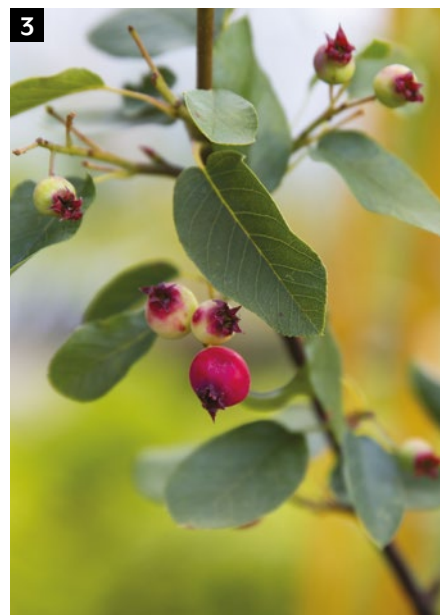

2

2

Salvia rutilans

'Ananassalie bloeit in de late herfst met opvallend rode bloemen. Zowel het blad als de bloemen zijn eetbaar en geuren echt naar ananas. Leuk in een salade of zet er thee van, samen met bijvoorbeeld citroenmelisse. Niet winterhard.'

3

3

Aronia melanocarpa 'Hugin'

'Appelbes 'Hugin' wordt 1,5 meter hoog, bloeit in mei met witte schermen en trekt vogels en insecten aan. De bessen kun je vers eten of verwerken tot sap of jam. Ze zijn wat wrang, maar zitten boordevol antioxidanten. Krijgt een mooie rode herfstkleur.'

4

Rubus illecebrosus

'De aardbeiframboos vormt een flinke, bodembedekkende pol. De plant bloeit vanaf eind mei en draagt vanaf eind juli vruchten aan stengels die in hetzelfde jaar zijn gegroeid.'

5

Lippia citriodora

'De blaadjes van citroenverbena of verveine geuren en smaken naar citroen. Ideaal voor thee. Subtiele, witroze bloempjes. Niet betrouwbaar winterhard, maar kan ook in een pot die je bij strenge vorst binnenzet.'

6

Prunus dulcis

'De winterharde amandelboom bloeit in het voorjaar met prachtige, zachtroze bloesems. Eind september barsten de groene, harige vruchten open. Een betrouwbaar ras is 'Robijn'. Voor niet te natte, humeuze grond.'

7

Chaenomeles japonica

'De Japanse kwee 'Cido' bloeit vroeg, heeft rode, eetbare bloemen en krijgt mooie, gele vruchten. Heerlijk voor sap of jam. Volle zon of halfschaduw. Ook geschikt als haagplant.'

8

Actinidia arguta

'De kiwibes is een klimmer met decoratief blad en zoetzure vruchten. We hebben onder andere 'Dr. Szymanowski', 'Issai' en de wat grotere 'Zakarpacie'. Ook al is een ras zelfbestuivend, je krijgt meer opbrengst als je er een mannetje zoals 'Weiki' bij plant. Daarnaast hebben we ook de 'vrouwtjes', 'Hardy Red' en 'Ken's Red', met mooie, rode stengels.'

9

Thymus praecox

'Kruipijm groeit compact. Geef deze prachtige bodembedekker een plek in de zon. Bijen en hommels zijn gek op de violetroze bloemen.'

10

Toona sinensis

'De uiensoepboom is een fors uitgroeiende boom met een open kroon. De jonge scheuten en bladeren zijn heel aromatisch en smaken naar uiensoep. Typische voedselbosplant. Zon en een iets vochtige, humeuze bodem.' ♦

ZELF KIJKEN?

Kwekerij Stekkers, Gageldijk 3, Utrecht (achter tuincentrum Steck in Utrecht Overvecht), kwekerijstekkers.nl, info@stekkers.nl

Foto: Imageselect

Foto: GAP Photos

Foto: Imageselect